

dušan m. knežević

SVAKODNEVNI DOGAĐAJ

*Danima već danima
danima već noćima ugurava se
danima već danima potreba za
razmnožavanjem
u moje tijelo*

*sebe jednog primjećujem
kao sedamnaest
malih Dušana*

*Dušani moji dušići
dušmani i muškići*

*prijateljima kažem
dobar dan
razmnožavajte se*

*vidite koliko je nas
koji su jedan ja*

(Zgradu nesmetano izbacite:

*već sam pustio
toliko sjemena
da sam izgubio na težini
zini
pljumi)*

ULAZAK U RODNU KUĆU

*Ovakav
ovakav bosonog
ovakav bosonog i sasvim go
kao što me vidite*

*ulazim u ženu
potpuno
zatvaram vrata
umivam se*

*stalo je sve
glava udovi
i iznutrice*

*sklupčan
u velikom stomaku
glumim embriion
koji je na dobrom putu*

(Zgradu nesmetano izbacite:

*kad bih ovo napisao
u pjesmi
niko mi ne bi vjerovao
odao
prodao)*

marija jakim

METLA

*Pesnik otključava vrata ateljea
Pognute glave
Nad čistim papirom
Ostavlja svoje stvari
Pero
Zahvata moć
govora
jedan od svetskih jezika
Uzima metlu i čisti pod
Seda za sto:
Oni koji me njuškaju čulom
Mirisa posljednji put neka
me isprate
Od sada svoje tragove
Posipam biberom*

BULDOG

*Vodim Buldoga u šetnju
Ulični psi ga opsjedaju
Asocijalni kućkin sine
Progovori
On zastane
(Ispiša se)*

stepenice

ana dević

2.

(Sjećanje)

Nije se ništa promijenilo. Nebo je sjajalo crvotočnim oktobarskim svjetlom, jednako kao i prije godinu dana; gdje god mazno ustalasani, ali prvenstveno ravničarski predio bio je nalik na svako drugo, idealno pogodno za život, gnijezdo. A on se nadao promjenama, i nije sebi smio priznati da želi da to budu one od lanjske jeseni. Šetajući tada bolničkim vrtom osjećao je pod nogama glatke plodove kestena, i skupljao ih je crveneci od krvi što se slivala u glavu, sve dotle dok je imao kudra da ih trpa: džepovi su se cijepali, vrećice teglile, a vrtijeme teklo nečujno. Kada je onda razmišljao o prizorima koji bi trebalo da mu uskoro zamijene bolnički vrt, osjećao je onaj slatki ubod u srce (koji se samo u mladosti osjeća), naoko bez razloga. Sada se okretao samo tom sjećanju i čeznuo za snom, da bi sebe vidio kroz neko najljepše iskrivljeno ogledalo, a u budućnost je zavirivao samo kad ga je okolina na to nagonila. U tim neprijatnim trenucima dešavalo bi mu se da, umjesto crvenih ždnijela s palacajućim jezicima, vidi samo zaprljano — bijeli zid bez rubova, koji je bio pravi varalica: nije čovjek mogao odrediti da li mu je on (zid) blizu ili daleko. Na tom zidu vidio je uvijek nešto tako određeno, bezuslovno i jedino, da bi mu nestajalo daha, i tad bi nervozno sklapao kapke, mada mu nikad ne bi polazilo za rukom da odmah dozove san, koji bi, kasneći, sakupio svu mučninu iz jave.

3.

Pitao se u mutno jutro (između osmeha posle sna i rastaće bojazni od dana): Jesu li mu sva njegova ubedenja koja je, kako mu se činilo, s mukom gradio i branilo, toliko draga da ih se ni u jednom času ne bi mogao odreći? Uživao je da zamišlja kako izvodi to odricanje. Kako bi rekao da ništa od sveg tog dostojanstvenog bremena nije njegovo. Predao bi ta odlikovanja prvom nesimpatičnom prolazniku, zakačio ih za njegov rep (jer primetio je da su kaputi ljudima pozadi često duži no što bi trebalo, kao da krojači žele da nešto isakriju), i pošao lagan, lagan, pa eto, — lagan kao jarebica. Jer on bi se sigurno pretvorio u jarebicu — to je ptica na koju se lide u lov, a tako bi ga lako bilo tada namamiti u mrežu. Kad bi želeo da pođe dalje u zamišljanju talkvog svog olakšanog života, počinjao je glasno da govori. Ako bi tada neko zaželeo da zastane kraj njegovog prozora — ..., međutim, ljudi ne vole da zastaju. Ako bi tada neko slučajno zastao — ..., ali nije imao sreće. Tako, niko ga nije čuo.

»Meni nije želja da dobijem više sažaljivanja nego što ga za mene imaju moje stare stvari. Meni je ovako dobro. Ali šta ću, Gospode, kad ne budem više umeo da se probudim? A sve mi je teže, jer usred isušenog polja u gnezdu jarebice rasla su jaja. Majka je stigla da im napravi ulegnuće u zemlji, a zatim se zaljubila u nekog miljenika vetrova li nestala. Ali jaja su, bez obzira na sve, rasla. Kad im je došlo vereme da prсну, nije se ništa u tom smislu dogodilo, i krtice su se zabrinuto sašaptavale s poljskim miševima, govoreći da tu nisu čista posla, na šta bi ovi ubrzano micala brkovićima. A stvari su

se počele pogoršavati. Jaja nisu prskala, ali je kroz pore na ljuskama počelo provirivati perje. Tako su rođene ptice u jajima koje su letele prevrćući se velikom brzinom u vazduhu. Uskoro su upoznale čitavo svoje polje, ali su se naslušale od drugih ptica da ima mnogo lepših, mada u pogledu hrane neshigurnijih krajeva. I jednog su jutra čvrsto rešile da pređu granicu. Očistivši perje, krenule su, štedeći snagu, i vrlo brzo stigle do kraja svog polja. Zamah krilima, onaj kojim su se odvojile od njega, bio je toliko jak, da je ptice obuzeo grč, i ništa se stigle ni oporaviti od njega, kad se ljuiske naskovataše brzo kao lilipljani i nečujno padoše na zemlju.»

5.

Nije se tačno sećao ikada je otkrio da se više ne ume nasmejati u pravi čas. Bio je čitavog života svestan koliko je to važan način ispoljavanja svog prisustva, i mogao je nabrojati mnogo samo svojih načina smejanja, od kojih su neki zahtevali duge sate uvežbavanja pred ogledalom ili uz magnetofon. Ali tako je bilo pre. Sada je bio zaboravio sve te nijanse, i ikada bi se pokušao nasmejati, krivio je usta uvek na desnu stranu, otkrivajući tako onu polovinu vilica u kojoj su bili najjužniji zubi. Gledao je svoje nježno, detinje lice sa tim odvratnim, bez reda naslaganim piramidama, i mislio da takva grimasa verovatno samo rastužuje ljude, uveravajući ih u ono u šta su potajno sumnjali — da nesavršenstva vladaju svetom. Nakon što mu se dogodila ta neprijatnost, ozbiljno ga je počela brinuti njegova sudbina na skupovima prisnih prijatelja, gde su se uvek čule šale, koje naravno nisu sve bile smešne, ali kojima se bezuslovno trebalo smeјati. Jedinji je izlaz bio da, čuvši (saslušavši) prvih nekoliko rečenica, kaže da je već čuo taj vic. Ali neznaga se morala dogoditi, jer ni ta laž nije imala noge do špoda zemlje. Tako je jedne večeri bio zamoljen da on ispriča vic (za koji je, normalno, prethodno rekao da mu je poznat), jer se pravi poznavalac vica nije najbolje sećao detalja (koji nisu neophodni, ali od kojih, zna se — jača apetit). U času kada je nesvesno otvorio usta da počne pričati (o čemu — to je najmanje on znao), vrat mu se odjednom izduži i glava, izgubivši stabilnost, pade mu na leđa, a kad se sve vratilo u normalan položaj, on vide da su svim prisutnim namesto očiju iz duplji izrasle (ili iskočile) crvene alarumne sijalnice na crnim ispiralama posutim zvončićima — te su sijalnice prvo samo izbacivale iskre, ali zatim se razlegla i takva zvonjava nepodnošljivo visokih tonova, da je bio primoran da zapuši uši. A tada je naslutio opasnost: ljudi, i dalje bez pravih očiju, počeli su mu se lagano približavati. Da su tada otvorili usta i počeli se kežiti, on bi zasigurno polludeo. Ovako je pronašao još u sebi snage da beži. Trebalo mu je mnogo skokova da stigne do vrata, i napora da pređe prag i zaključa vrata za sobom. I u času kada je uzimao vazduh da bi ga glasno izdahnuo, on vide da uopšte ne stoji na čvrstom tlu, nego leti, dočavola, u neku dubinu. Gusto su ga bile obavile one liste crne spirale (zvončići su na sreću negde otpali), i vodile su ga kroz neku neobično meku zemlju koju su nile žustro kao prunušene krtice. Ili se to njemu samo činilo da mu neko pomaže.